

**PROGRAM
CEZHRANIČNEJ
SPOLUPRÁCE**
SLOVENSKÁ REPUBLIKA
ČESKÁ REPUBLIKA

**EURÓPSKA ÚNIA
EURÓPSKY FOND
REGIONÁLNEHO ROZVOJA**
SPOLOČNE BEZ HRANÍC

Rozvoj na Hornej Nitre

Jakub Kováč

FOND MIKROPROJEKTŮ

Brno, 2014

Meno a priezvisko autora: Jakub Kováč
Názov práce: Rozvoj na Hornej Nitre
Názov práce v angličtine: Development of the Upper Nitra
Katedra: Katedra verejnej správy a regionálneho rozvoja

Anotácia

Práca s názvom „Rozvoj na hornej Nitre“ je zameraná na analýzu Mikroregiónu horná Nitra. Cieľom práce bolo analyzovať hospodársko-sociálny stav mikroregiónu a zvýšiť konkurencieschopnosť daného regiónu. Tak isto sme sa oboznámili s jednotlivými funkciami mikroregiónu ako aj so samotným Združením pre rozvoj na hornej Nitre. Oboznámili sme sa s jeho funkciami, doterajšími skúsenosťami v oblasti projektov a cezhraničnej spolupráce. V poslednej časti tejto práce uvádzam môj pohľad na zlepšenie daného mikroregiónu formou projektu so špecifickým zameraním.

Annotation

The work titled "Development of the Upper Nitra" focuses on the analysis microregion upper Nitra. The authors analysed the economic and social status of the micro-region and increase the competitiveness of the region. Likewise, we are familiar with micro-region functions as well as the very Development Association in the Upper Nitra. We were acquainted with its functions prior experience with field projects and cross-border cooperation. In the last part of this paper presents my view on improving the micro-region through projects with a specific focus.

Kľúčové slová

Mikroregión, Združenie, Konkurencieschopnosť, Projekt, Rozvoj

Keywords

Microregion, Association, Competitiveness, Design, Development

OBSAH

ÚVOD	4
1 VYMEDZENIE ZÁKLADNÝCH POJMOV	5
1.1 MIKROREGIÓN	5
1.2 REGISTRÁCIA MIKROREGIONÁLNYCH ZDRUŽENÍ	5
1.3 ZÁKLADNÁ ÚDAJOVÁ DATABÁZA	6
2 ZDRUŽENIE PRE ROZVOJ REGIÓNU HORNÁ NITRA.....	8
2.1 VYMEDZENIE MIKROREGIÓNU HORNÁ NITRA	8
2.2 POSKYTOVANÉ SLUŽBY A POSLANIE ZDRUŽENIA PRE ROZVOJ REGIÓNU HORNÁ NITRA	9
2.3 ORGANIZAČNÁ ŠTRUKTÚRA ZDRUŽENIA.....	10
3 REALIZOVANÉ PROJEKTY V MIKROREGIÓNE	13
3.1 PROJEKTY	13
3.2 PROJEKT EUROPA AID „AKADÉMIA PODNIKANIA ŽIEN“.....	14
3.3 „TVOJ DOM - TVOJ PODNIK V EURÓPE.“ (2005-2007)	14
4 PROJEKT NA ZLEPŠENIE KONKURENCIESCHOPNOSTI MIKROREGIÓNU HORNÁ NITRA	16
4.1 PODSTATA PROJEKTU.....	16
4.2 CIEĽ A CIEĽOVÁ SKUPINA PROJEKTU	17
4.3 REALIZÁCIA PROJEKTU	17
4.4 ROZPOČET PROJEKTU.....	18
ZÁVER	21
ZOZNAM POUŽITÝCH ZDROJOV	22
ZOZNAM TABULIEK	23
ZOZNAM OBRÁZKOV	23

ÚVOD

Pod mikroregiónom sa môže rozumieť aj dobrovoľné združenie obcí a miest za účelom riešenia spoločných problémov a za účelom hľadania spoločných ciest rozvoja príslušného územia. Často slovo „mikroregión“ figuruje v názve združenia, čím chcú združené obce zvýrazniť svoju príslušnosť k danému geograficky vymedzenému územiu.

V zmysle zákona je predmetom činnosti takéhoto združenia zvyčajne oblasť sociálnych vecí, starostlivosti o životné prostredie (predovšetkým zhromažďovanie, odvoz a spracúvanie komunálneho odpadu, odvádzanie a čistenie odpadových vôd), miestna doprava, oblasť školstva, kultúry a miestny cestovný ruch; svojou činnosťou združenie obcí napomáha vytvárať podmienky na plnenie úloh obcí, ako aj úloh vyššieho územného celku. Vidiecke mikroregionálne združenia vznikajú aj preto, aby mohli efektívne pripraviť rozvojové programy za účelom zvýšenia kvality života na vidieku.

Aby sa odlišili takéto združenia obcí od združení (občianskych, záujmových), kde členmi môže byť fyzické, či iné právnické osoby, resp. od regionálnych združení (väčší záber územia – regiónu), používa sa pre ich označenie pojem mikroregionálne združenia obcí, resp. skrátené mikroregióny.

1 VYMEDZENIE ZÁKLADNÝCH POJMOV

1.1 Mikroregión

Pod mikroregiónom (MR) sa dá chápať geograficky ohraničené územie, ktoré má nejaké spoločné charakteristiky (prírodné, demografické, historické, kultúrne a pod.)

Pod mikroregiónom sa môže rozumieť aj dobrovoľné združenie obcí a miest za účelom riešenia spoločných problémov a za účelom hľadania spoločných ciest rozvoja príslušného územia. Často slovo „mikroregión“ figuruje v názve tohto združenia, čím chcú združené obce zvýrazniť svoju príslušnosť k danému geograficky vymedzenému územiu.

V zmysle zákona je predmetom činnosti takéhoto združenia zvyčajne oblasť sociálnych vecí, starostlivosti o životné prostredie (predovšetkým zhromažďovanie, odvoz a spracúvanie komunálneho odpadu, odvádzanie a čistenie odpadových vôd), miestna doprava, oblasť školstva, kultúry a miestny cestovný ruch; svojou činnosťou združenie obcí napomáha vytvárať podmienky na plnenie úloh obcí, ako aj úloh vyššieho územného celku. Vidiecke mikroregionálne združenia vznikajú aj preto, aby mohli efektívne pripraviť rozvojové programy za účelom zvýšenia kvality života na vidieku.

Aby sa odlišili takéto združenia obcí od združení (občianskych, záujmových), kde členmi môžu byť fyzické, či iné právnické osoby, resp. od regionálnych združení (väčší záber územia – regiónu), používa sa pre ich označenie pojem mikroregionálne združenia obcí, resp. skrátene mikroregióny.

1.2 Registrácia mikroregionálnych združení

Reforma verejnej správy priniesla skutočnú právnu subjektivitu ako aj nové kompetencie pre obce Slovenskej republiky. Reforma priniesla okrem zmien v postavení aj nové možnosti rozvoja obcí. S prenosom kompetencií však obciam pribudlo aj mnoho problémov.

Medziobecnú spoluprácu je možné riešiť povinným združovaním zo zákona alebo na dobrovoľnej báze, na základe slobodného rozhodnutia obce. Z geografického hľadiska môžu existovať minimálne tri formy : spolupráca malých obcí, spolupráca mesta a okolitých dedín a spolupráca mestských častí v rámci veľkých miest (Nižňanský, 2009).

Medziobecnú spoluprácu na území Slovenska rieši zákon č. 369/1990 Zb. o obecnom zriadení v znení neskorších predpisov. Podľa spomínaného zákona môžu obce spolupracovať:

- na základe zmluvy uzavretej za účelom uskutočnenia konkrétnej úlohy, činnosti
- na základe zmluvy o zriadení združenia obcí.

Mikroregionálne, resp. záujmové združenia obcí môže byť registrované:

1. na Ministerstve vnútra SR v zmysle zákona č. 83/1990 Zb. o združovaní občanov v znení neskorších predpisov ako občianske združenie,
2. na okresných úradoch (OÚ) - odboroch Všeobecnej vnútornej správy v Registri záujmových združení právnických osôb:

- v zmysle § 20b - f zákona SNR č. 369/1990 Zb. o obecnom zriadení v znení neskorších predpisov ako združenie obcí
- v zmysle § 20i ods. 2 zákona 40/1964 Zb. Občianskeho zákonníka v platnom znení ako záujmové združenie právnických osôb.

Všetky druhy združení sú právnickými osobami.

V súvislosti s fungovaním mikroregionálnych združení obcí sa v súčasnej dobe ako problematika javí absencia ich centrálného registra. Tejto problematike sa v posledných rokoch venuje Slovenská agentúra životného prostredia, ktorá sa usiluje viesť databázu týchto združení pre potreby Programu obnovy dediny (POD).

Význam mikroregionálnych združení obcí

Združovanie obcí do mikroregiónov je vhodné pre spoločné presadzovanie záujmov a zámerov s cieľom dosiahnuť zmeny vo všetkých obciach určitého priestoru a je pozitívnym trendom prebiehajúcim vo vidieckom priestore. Prostredníctvom spoločne vypracovávaných programov podporujú mikroregióny endogénny regionálny rozvoj na základe mobilizovania endogénnych a následne i exogénnych faktorov, pričom posilňovanie kvalifikácie a inovačných možností takýchto malých regiónov vychádza z rozvoja ich kultúry, tradícií a identity (Michaeli, Kandráčová, 1997). Následne by mikroregionálne zoskupenia obcí mohli vytvárať podmienky k prežitiu i veľmi malých obcí, ktoré z hľadiska malého počtu obyvateľov nemôžu plniť ani základné potreby sociálnej organizácie spoločenstva.

Trend vytvárania partnerstiev medzi obcami by bolo možné ďalej rozvíjať nielen na princípe obecnej solidarity, ale aj vytváraním podmienok v rámci technickej, sociálnej a kultúrnej infraštruktúry v týchto partnerstvách (Gajdoš, 2007).

Združovanie obcí do regiónov dáva obciam možnosť spoločnými silami podnecovať rozvoj v obciach MR, pripravovať rozvojové programy a dokumenty – územné plány, programy hospodársko – sociálneho rozvoja, stratégie trvaloudržateľného rozvoja a pod.

Môžu byť príjemcami finančných podpôr z národných (Program obnovy dediny), ale aj európskych zdrojov (predvstupové, či štrukturálne fondy EÚ). Cielená spolupráca obyvateľov vidieka a ich záujem o spájanie vedie k deleniu si kompetencií a zdieľaniu spoločných problémov ale aj ziskov. Táto spolupráca môže byť zárodokom budúcej municipalizácie, ktorá je v západnej Európe základným princípom verejnej správy na komunálnej úrovni.

1.3 Základná údajová databáza

V súčasnosti neexistuje centrálny register mikroregionálnych združení vzniknutých podľa vyššie uvedených zákonov. Slovenská agentúra životného prostredia Centrum tvorby krajiny viedla pre potreby Programu obnovy dediny takúto databázu. Databáza mikroregionálnych združení, bola zostavená na základe nasledovných podkladov:

- údaje z Prihlášky obce / mikroregiónu do Programu obnovy dediny,
- údaje z registrov krajských úradov – odborov všeobecnej vnútornej správy – získané na požiadanie SAŽP v roku 2003,
- register občianskych združení – stiahnutý z www stránok Ministerstva vnútra – sekcie verejnej správy,
- dotazníky – rozoslané zo strany SAŽP 225 združeniam v roku 2003,

- údaje zistené Vidienským parlamentom (VIPA),
- vlastný (telefonický, osobný, internetový) monitoring.

Danú databázu je veľmi problematické udržiavať aktuálnu z nasledovných dôvodov:

1. záujmové združenia právnických osôb nemajú povinnosť informovať krajské úrady o činnosti, resp. zmenách členskej základne – tzn., že zoznamy obcí patriacich do daného MR sa môžu meniť bez toho, že by to bolo niekde zaznamenané

2. nie všetky krajské úrady poskytli k názvu záujmového združenia aj obce, ktoré doň patria. Tak isto v registri občianskych združení na MV SR nie sú vedené obce, ktoré do daného združenia patria.

K 1.9.2004 bolo v evidencii 245 mikroregiónov, členmi ktorých je okolo 2500 obcí (niektoré však môžu byť členmi viacerých združení). Po ich extrakcii výsledný počet je okolo 1880 – t.j. 65% všetkých dedín a miest Slovenska.

2 ZDRUŽENIE PRE ROZVOJ REGIÓNU HORNÁ NITRA

2.1 Vymedzenie mikroregiónu horná Nitra

Združenie pre rozvoj regiónu horná Nitra (rok vzniku 1994) a jeho výkonná zložka Regionálna rozvojová agentúra (ZRRHN RRA) má štatút Regionálneho informačného centra pre národný strategický referenčný rámec SR (www.nsrr.sk/aktuality). Regionálna rozvojová agentúra (RRA) je regionálnym informačným centrom, ktoré poskytuje informácie pre potenciálnych konečných prijímateľov pomoci v rámci operačných programov v Národnom strategickom referenčnom rámci SR a v cezhraničnej spolupráci SR. A taktiež poskytuje poradenské služby o možnosti využívania pomoci zo štrukturálnych fondov EÚ a iných zdrojov financovania ako je štátny rozpočet alebo účelový fond, VÚC, obec, FO, PO, úvery a príspevky od medzinárodných organizácií, granty vyplývajúce z medzinárodných zmlúv medzi SR a inými štátmi a doplnkovými zdrojmi EÚ na podporu regionálneho rozvoja. Projektová činnosť patrí medzi najdôležitejšie činnosti, ktorými sa Regionálna rozvojová agentúra zaoberá. Uplatnenie nachádzame vo všetkých fázach projektového cyklu. Projektový cyklus je spôsob, akým sa projekty pripravujú a realizujú. Kvalitná príprava a riadenie projektov predurčuje konečný výsledok a dopad projektu. Sme zároveň nástrojom Ministerstva dopravy, výstavby a regionálneho rozvoja Slovenskej republiky na podporu rozvoja zaostávajúcich regiónov.

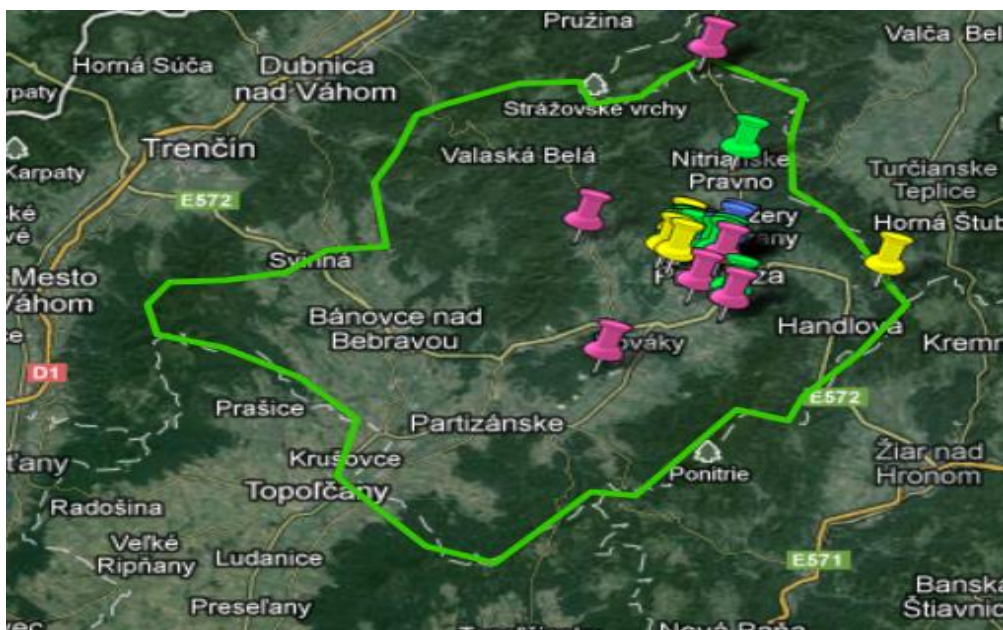
Regionálna rozvojová agentúra má významnú úlohu v oblasti budovania partnerstiev na miestnej a regionálnej úrovni. Naša organizácie je členom Integrovannej siete regionálnych rozvojových agentúr SR a členom siete CONSENSIO NETWORK zameranej na prípravu a realizáciu medzinárodných projektov.

Regionálna rozvojová agentúra zabezpečuje nasledovné úlohy v oblasti projektov:

- poradenstvo a príprava projektov a žiadostí o nenávratnú finančnú pomoc,
- príprava a vypracovanie projektových zámerov,
- implementácia projektov,
- partnerská participácia na riešeníach projektov,
- monitorovanie a hodnotenie projektov,
- tvorba analýz a databáz.

Členmi združenia pre rozvoj regiónu horná Nitra sú mestá: Prievidza, Nováky, Handlová a Bojnice.

Obrázok č. 1: Mapa mikroregiónu horná Nitra

Zdroj: dostupné na: <http://www.bojnice.eu/det-5-28-56/sk/Mapa-regionu-Horna-Nitra-Bojnice>

2.2 Poskytované služby a poslanie združenia pre rozvoj regiónu horná Nitra

Združenie pre rozvoj regiónu horná Nitra poskytuje služby svojim členom v oblasti informačných činností, poradenskej činnosti, projektovej a propagačnej. Poskytované služby sú nasledovné:

- informačná činnosť (o EÚ, štrukturálnych fondoch a iných otázkach relevantných k regionálnemu rozvoju)
- poradenská činnosť (pre podnikateľské subjekty, VÚC, obce a mikroregióny, mimovládne organizácie a občanov)
 - pri uchádzaní sa o finančné prostriedky z domácich zdrojov, zdrojov EÚ a iných zahraničných zdrojov
 - pri tvorbe stratégií hospodárskeho a sociálneho rozvoja
- projektová činnosť
 - príprava projektov a žiadostí o nenávratnú finančnú pomoc (fondy EÚ, iné zahraničné fondy)
 - príprava a vypracovanie projektových zámerov
 - vyhľadávanie projektových partnerov
- propagačná činnosť
 - propagácia rozvoju regiónu

- podpora rozvoja vzdelávania a rozvoja rekvalifikačných programov a ľudských zdrojov.

Poslanie združenia

Poslaním združenia je podpora, iniciovanie, koordinovanie a uskutočňovanie strategických aktivít, zameraných na hospodárske, sociálne, kultúrne a spoločenské povznesenie regiónu, ktorých cieľom je :

- zlepšenie kvality života obyvateľov,
- posilnenie sociálnej a ekonomickej súdržnosti,
- udržateľnosť rozvoja regiónu horná Nitra.

Práca združenia sa orientuje na:

1. Zlepšovanie informovanosti potenciálnych konečných prijímateľov pomoci EÚ, hlavne v oblasti štrukturálnych fondov EÚ.
2. Zabezpečenie a aktualizáciu jednotného zásobníka projektov.
3. Vypracovanie a aktualizáciu analýzy potenciálu regiónu.
4. Hľadanie vhodných projektových partnerov cezhraničnej spolupráce.
5. Prípravu a implementáciu vlastných projektov.
6. Naďalej chceme napomáhať zavádzaniu princípov Národnej stratégie trvalej udržateľnosti rozvoja (TUR) v SR v našom regióne.

2.3 Organizačná štruktúra združenia

Najvyšším orgánom združenia je **Valné zhromaždenie členov (VZ)**, je zložené zo zástupcov jednotlivých členov združenia a to za každého člena jeden zástupca. V záujme koordinácie rozvoja regiónu môžu byť na VZ prizývaní predstavitelia regionálnej a štátnej verejnej správy s hlasom poradným.

Hlavným poslaním VZ je zhodnotenie činnosti za obdobie posledného zasadnutia a poskytnutie informácií všetkým členom o cieľoch a úlohách pre nasledovné obdobie. Prijíma na záver deklaratívne komuniké, ktoré je dokumentom pre stanovenie cieľov a úloh rady a jednotlivých sekcií.

Valné zhromaždenie volí predsedu združenia a revíziu komisiu. Rokuje minimálne jeden krát ročne. Valné zhromaždenie schvaľuje:

- stanovy združenia, ich zmeny a dodatky
- počet členov rady a jej zloženie
- počet sekcií
- predsedov sekcií
- riaditeľa regionálnej rozvojovej agentúry
- výšku členského príspevku

- ročnú účtovú závierku
- správu o činnosti združenia
- správu revíznej komisie
- deklaratívne komuniké, plán a rozpočet
- menuje a odvoláva likvidátora.

Predseda združenia je štatutárny orgán združenia, ktorý zastupuje združenie navonok a koná menom združenia vo vzťahu k tretím osobám. Volí ho valné zhromaždenie na dobu štyroch rokov. Je viazaný rozhodnutím valného zhromaždenia a len v jeho intenciách môže konať. Je členom rady, zvoláva a vedie jej rokovanie.

Radu združenia tvoria: predseda združenia, predsedovia jednotlivých sekcií, zástupca ZMOHN, zástupca MVO (v prípade zániku sekcie MVO) a ďalšie osoby schválené valným zhromaždením. Poslanci NR SR, VÚC a zástupcovia regionálnej verejnej správy sa na základe súhlasu VZ stávajú členmi s hlasom poradným. Rada pripravuje odborné podklady a stanoviská pre rokovanie VZ. K základným úlohám rady patrí:

- pripraviť valné zhromaždenie členov
- predložiť VZ návrh na predsedu združenia
- stanoviť plán činnosti
- vypracovať rozpočet združenia
- koordinovať činnosť sekcií
- kontrolovať plnenie terminovaných úloh
- rozhodnúť o prijatí za člena.

Sekcie združenia sú pracovné poradné orgány združenia na čele s predsedami jednotlivých sekcií. Predsedov volia členovia sekcií na základe ich odborných a osobných predpokladov. Zvolení predsedovia musia byť členmi združenia. Za členov sekcií môžu byť kooptovaní aj nečlenovia združenia, ktorí svojou činnosťou môžu prispieť k plneniu jeho cieľov, osobitne zástupcovia verejnej správy.

Sekcie predstavujú súhrn odvetví, inštitúcií, úradov a orgánov, ktoré sú rozhodujúcimi garantmi rozvoja regiónu. Poslaním sekcií je vypracovať a predkladať do rady združenia stanoviská, návrhy a požiadavky súvisiace so špecifikáciou regionálneho rozvoja v príslušnej oblasti svojho pôsobenia. Zasadnutie zvoláva predseda sekcie. Sekcia vzniká spojením minimálne troch členov združenia. Počet sekcií schvaľuje VZ. Rokujú podľa potreby.

Rada združenia môže zriaďovať **odborné pracovné komisie** ako svoje poradné a iniciatívne orgány. Komisie sú stále alebo dočasné. Dočasné komisie po splnení úlohy zanikajú. Členovia komisií nemusia byť členmi združenia. Rokovanie zvoláva spravidla predseda komisie alebo riaditeľ RRA. Rokujú podľa potreby.

Regionálna rozvojová agentúra je výkonnou zložkou združenia a obhospodaruje majetok združenia. Činnosť regionálnej rozvojovej agentúry je zameraná do viacerých oblastí:

- tvorba stratégie obnovy a rozvoja regiónu vrátane stanovenia priorít
- na základe návrhov projektov rady združenia spracovávať resp. zadávať projekty pre rozvoj regiónu a zabezpečovať ich realizáciu
- rozvoj a obnova infraštruktúry
- podpora rozvoja vzdelávania a ľudských zdrojov
- marketing a propagácia regiónu
- napojenie na sieť existujúcich zahraničných agentúr a fondov.

Revízna komisia je kontrolným orgánom, ktorý za svoju činnosť zodpovedá VZ. Členstvo v revíznej komisii je nezlučiteľné s členstvom v orgánoch združenia. Revízna komisia kontroluje hospodárenie združenia, upozorňuje orgány na nedostatky a navrhuje opatrenia na ich odstránenie, kontroluje aj dodržiavanie stanov a vnútorných predpisov. Komisia je trojčlenná a je volená valným zhromaždením na dobu štyroch rokov.

3 REALIZOVANÉ PROJEKTY V MIKROREGIÓNE

Združenie pre rozvoj regiónu horná Nitra sa už v minulosti zaoberalo myšlienkou realizácie rôznych projektov. Veľká časť práce združenia je práve iniciovaná práve pomocou projektov, ktoré pomáhajú zlepšiť konkurencieschopnosť mikroregiónu a tak tiež posúvať svoj mikroregión stále vpred.

3.1 Najvýznamnejšie realizované projekty

V mikroregióne za pomoci regionálnej rozvojovej agentúry boli realizované tieto projekty:

Step by step - Program Ministerstva práce USA zameraný na vybudovanie Regionálnej rozvojovej agentúry Prievidza. (r. 1994-1995).

Phare / Ecos-Overture - Program európskej komisie zameraný na interregionálnu spoluprácu a kohéziu medzi regiónmi a mestami EÚ, Strednou a Východnou Európou, novými nezávislými štátmi a krajinami Stredozemného mora. Projekt Green Action - zameranie: Budovanie priemyselnej zóny v Handlovej. Výstupy: Enviromentálna štúdia baníckej kolónie, Architektonická štúdia, Podnikateľský plán. (r. 1994-1998).

Plán sektorového oživenia PSO - v spolupráci s Holandskou vládou sa uskutočnila reštrukturalizácia vybraných podnikov v regióne a v blízkom okolí (Martin), a ekologický projekt merania kontaminácie spodných vôd v Nováckych chemických závodoch. (r.1994-1998).

British Know-how fond - vytváranie nových pracovných príležitostí pre baníkov po expozičnej dobe. (r.1998-2001).

Regionálne informačné centrum" - dobudovanie informačnej siete v spolupráci s firmou ERAS DATA PRO Bratislava.

Tvoje mesto stredom sveta - Projekt N.E.W.S. (North-East-West-South) - holandský vládny program trojstrannej spolupráce 10 miest v Nikarague, Holandsku, Českej republike a Slovenskej republike. V rámci projektu bolo vybudované Informačné a koordinačné centrum N.E.W.S. za účelom stimulácie ekonomických kontaktov s Nikaraguou. Zároveň pripravený projektový zámer "Vývoz nášho projektového Know-how do menej rozvinutých krajín." (r.1996-2000).

"POPY "- Leonardo da Vinci (Mobilita) - akčný program realizácie európskej politiky odbornej prípravy. Od roku 2000 sa pripravujú a koordinačne zabezpečujú stáže mladých nezamestnaných v západnej Európe (Ibbenbueren) - "POPY – Placement of Prievidza Youth" (r.2000-2004,...).

"www.tele-work.sk" Projekt IS EQUAL Tvoj dom - Tvoj podnik v Európe je spoločný projekt troch organizácií z Trenčianskeho kraja, ktoré si dali za úlohu pozdvihnúť mieru informovanosti o teleworkingu a jeho rozšírenie v malých a stredných firmách. Telework je forma organizácie práce, pri ktorej pracovník plní v presne dohodnutom čase svoje pracovné úlohy mimo tradičného pracoviska - či už doma, v telecentre alebo na inom mieste vybavenom potrebnými komunikačnými a informačnými technológiami. (r.2005 – 2008).

Projekt „E-centrum“ bol zameraný na zriadenie alternatívnej kancelárie pre zamestnancov osoby s rodinnými povinnosťami, ktorí pre svojho zamestnávateľa pracovali formou teleworkingu, resp. na flexibilnou formou práce. (r.2006 – 2008).

Projekt GRUNDTVIG - „Nové partnerstvá - Celoživotné vzdelávanie- výmena skúseností“. (r.2007 - 2009).

Projekt SlovakAid - „Podnikateľské a inovačné centrum v Báčskom Petrovci (Srbsko)“ Rozvojová spolupráca. (r.2008 - 2010).

Projekt Asistenční centrum Rozvojová spolupráce českého a slovenského partnera r.12/2013-12/2014, cezhraničný partner: ZRRHN.

Agentúra systematicky monitoruje domáce a zahraničné grantové schémy a pripravuje návrhy projektov pre podnikateľské a neziskové subjekty v regióne.

Okrem uvedených projektov sa realizovali aj ďalšie, dvom z nich sa budem venovať podrobnejšie.

3.2 Projekt EUROPAID „Akadémia podnikania žien“

Medzinárodný projekt „Akadémia ženského podnikania – inteligentná investícia do celoživotného vzdelávania žien“ bol podporený Európskou komisiou prostredníctvom programu EuropaAid a bol zameraný na posilnenie dialógu medzi inštitúciami občianskej spoločnosti Srbska a EÚ.

Hlavným cieľom projektu bolo prispieť k posilneniu konkurencieschopnosti pracovnej sily žien, prostredníctvom vzdelávacieho programu v oblasti turistiky, informačných technológií a pod.

Jedným z očakávaných výsledkov bolo definovanie efektívnych opatrení zamestnávania a samo zamestnávania žien na formulácií ktorých, sa bude intenzívne spolupracovať s partnerskými organizáciami zo Slovenska, ktoré sa celoživotným vzdelávaním zaoberajú.

Projekt organizovali: Akadémia ženského podnikania - mimovládna organizácia ako jeden zo zakladateľov Podnikateľského a inovačného centra v Báčskom Petrovci, Združenie pre rozvoj regiónu horná Nitra Prievidza zo Slovenska a s podporou obce Báčsky Petrovec.

Jednou z aktivít bol študijný pobyt Akadémie ženského podnikania zo Srbska na Slovensku, ktorý sa uskutočnil od 11. do 15.10.2010.

Špecifickým cieľom bolo získanie podkladov pre akreditáciu kurzu „Získanie zručností v riadení inštitúcie zameranej na vzdelávanie dospelých“ a technická asistancia pri registrácii Akadémie do Európskej asociácie vzdelávania dospelých. Projekt trval do 15.06.2011.

3.3 „Tvoj dom - Tvoj podnik v Európe.“ (2005-2007)

Tento projekt bol realizovaný v rámci rozvojového partnerstva so Slovenskou obchodnou a priemyselnou komorou SOPK TRK a Fórum pre pomoc starším a partnermi z Poľska, Talianska a Španielska. Projekt bol vybraný v r.2006 medzi príklady úspešných projektov EÚ „Najlepšie postupy v manažmente Štrukturálnych fondov EÚ v r 2000-2006“ na konferenciu v Graczy ako jediný zo Slovenska (www.best-practice.graz.at) a v r .2007 do príkladovej štúdie EK. Následne bol zverejnený v „Príkladoch dobrej praxe“ projektov spolufinancovaných

z ESF a v „Príkladoch úspešne realizovaných projektov podporených z fondov EÚ„. Významným výsledkom projektu bola metodika zavádzania teleworkingu (práca pre zamestnávateľa vykonávaná napr. doma pomocou PC a modemu) v malých a stredných podnikoch (MSP). Okrem toho sa výrazne zvýšil záujem o túto inovatívnu formu zamestnávania. Podľa záverečnej správy z kvantitatívneho prieskumu "Monitoring dodržiavania princípov rodovej rovnosti a rovnosti príležitostí“, ktorú pre ZRRHN v r.2007 spracovala agentúra Markant, rozhodne "áno" dalo teleworku z hľadiska budúcnosti 50% spoločností, ktoré nemajú skúsenosť s touto formou organizácie práce. (Teleworking možno považovať za významný nástroj na znižovanie sociálnych rozdielov medzi mestom a dedinou, pretože môže eliminovať odliv kvalifikovaných pracovníkov z vidieku do mesta a na druhej strane uľahčí vysokokvalifikovaným pracovníkom z mesta, ktorí majú ambíciu presťahovať sa na vidiek, pracovať na vidieku.) Navyše boli identifikované ďalšie benefity z využívania tejto formy organizácie práce ako je zosúladovanie rodinného a pracovného života pre zamestnanca, nižšie náklady a vyššia efektivita pre zamestnávateľa. Následne ZRRHN realizoval projekt E - centrum zameraný na testovanie TLW pre zamestnancov s rodinnými povinnosťami.

4 PROJEKT NA ZLEPŠENIE KONKURENCIESCHOPNOSTI MIKROREGIÓNU HORNÁ NITRA

V rámci návrhu na zlepšenie konkurencieschopnosti mikroregiónu horná Nitra som vypracoval projekt požičovne bicyklov.

4.1 Podstata projektu

Cieľom projektu je vybudovať verejnú požičovňu bicyklov na parkoviskách pri Mestských úradoch (ďalej len MÚ) v mestách združenia Prievidza, Bojnice, Handlová a Nováky. Na týchto miestach chcem vybudovať kryté úschovne verejných bicyklov pre všetkých obyvateľov mesta a jeho návštevníkov, aby tak podporili myšlienku využívania environmentálnych dopravných prostriedkov v jedných z najprašnejších miest na Slovensku. Bicykle, ktoré budú použité na tento účel, budú mladými ľuďmi recyklované, opravené a znovu spojzdené. Súčasťou projektu je vypracovanie interaktívnej mapy spomínaných miest, ktorá bude zobrazovať rôznorodé kultúrne, architektonické a rekreačno-športové „krásky“ miest hornej Nitry.

Spomínané mestá sú jedny z najprašnejších miest na Slovensku. Denne prejdú cez mestá cca. 30 000 áut. Okrem toho sa v meste Nováky nachádzajú aj závody Novácke chemické závody a.s., Nováky a Elektrárne Nováky ako aj v mestách Nováky a Handlová Hornonitriansky banícky podnik. Tieto faktory dopomáhajú k zhoršenému ovzdušiu uvedených mestách (obrázok č. 2).

Obrázok č. 2: Chemické závody Nováky

Zdroj: <http://ipravda.sk/res/2010/02/22/thumbs/120705-novaky-chemicka-chemicke-zavody-clanok.jpg>

Projekt je zameraný na propagáciu environmentálnej dopravy v meste. Mestá majú na to negatívny (prašné ŽP) aj pozitívny potenciál (rozloha miest, okolitá príroda) V okolí miest je

vybudovaných niekoľko desiatok kilometrov cyklotrás, ktoré vedú cez tri národné parky a jednu chránenú krajinnú oblasť. Projekt podporuje ekologické súžitie ľudí s prírodou a zároveň občanom aktívne umožňuje urobiť niečo pre svoje zdravie, ale aj pre poznávanie samotnej krajiny a krás Slovenska.

4.2 Cieľ a cieľová skupina projektu

Projekt poskytne priestor mladým ľuďom z participatívnej pracovnej skupiny „zelené mesto“, ktorých záľubou je okrem iného aj recyklácia starých bicyklov a ich následné využívanie, ako aj vzdelávanie verejnosti v oblasti ekológie. Prostredníctvom verejného workshopu sa budú môcť naučiť aj iní mladí ľudia, ako si opraviť či zrekonštruovať bicykel, aby bol opäť pojazdný. Druhou cieľovou skupinou je široká verejnosť, ktorej chcú občania zapojení do projektu poskytnúť možnosť využívať ekologický spôsob prepravy a spoznávať mesto a jeho okolie so všetkými krásami a to aj v prípade, že nemajú vlastný bicykel.

Zmena dosiahnutá prostredníctvom projektu prinesie komunite mladých ľudí možnosť zmysluplne reagovať na súčasný stav v daných mestách. Rovnako tak im umožní sa prakticky realizovať v oblasti ochrany životného prostredia a podpory vzdelávania v environmentálnych otázkach, ale aj v otázkach kultúrnej platformy miest (Nováky, Prievidza, Handlová, Bojnice). Pomôže im lepšie spoznávať a zmapovať domáce prostredie a jeho kultúrnu tradíciu a hodnotu. Pre obyvateľov spomínaných sa tým otvorí možnosť využívať bezplatne ekologické formy dopravy v meste a podporí sa myšlienka ekologického súžitia s prírodou. Projekt má veľký potenciál do budúcnosti, či už v podobe dobudovania ďalších výpožičných stanovísk bicyklov, alebo vytvárania cyklistickej platformy v meste (obrázok č. 3). Absencia cyklochodníkov v meste je v súčasnosti alarmujúca, aj preto sa občania rozhodli začať zviditeľňovať problematiku cyklo dopravu.

Obrázok č. 3: Bicykle

Zdroj: http://blog.sme.sk/blog/10333/316807/_MG_1143net.jpg

4.3 Realizácia projektu

Myslím si, že bicykel je pre mesto s rozmermi Prievidza, Nováky, Bojnice a Handlová naozaj vhodným dopravným prostriedkom a to z hľadiska ekológie, športu ale i ekonomiky. Projekt chce verejnosti predstaviť možnosti environmentálneho súžitia človeka, prírody a mesta. Je potrebné vzdelávať a viesť aj ďalšie generácie smerom k dlhodobu udržateľnej koexistencii človeka (žijúceho v meste) a prírody, ktorá ho obklopuje.

Prostredníctvom dobrovoľnej práce mladých ľudí z participatívnej pracovnej skupiny „zelené mesto“ vybudujeme krytý prístrešok pre verejné bicykle (obrázok č. 4), ktoré budú recyklované z finančných prostriedkov projektu. Ku zrekonštruovaniu bicyklov zorganizujem verejné workshopy, ktorých cieľom bude naučiť mladých ľudí ako si opraviť starý bicykel. Všetky bicykle budú samozrejme zabezpečené proti krádeži a ich vypožičanie bude možné po predložení preukazu totožnosti (v prípade maloletých osôb po predložení preukazu totožnosti zákonného zástupcu) v Informačnom centre, podpísaní prebratia hmotnej zodpovednosti za vypožičaný bicykel až do jeho návratu.

Následne budem postupne vytvárať interaktívnu mapu miest, na ktorej zaznačím všetky zaujímavé oblasti jednotlivých miest, ku ktorým sa dá dostať na bicykli. Pôjde o rôznorodé kultúrne a architektonické pamiatky (Bojnický zámok, Prepoštská jaskyňa a mnoho ďalších.), ale aj o rekreačno-športové oblasti a ich dominanty dostupné verejnosti a samozrejme rôzne úžasné výhľady a panorámy. Zhotovím niekoľko tlačенých exemplárov tejto mapy, ktorá bude k dispozícii pri zapožičaní si bicykla, ale vytvoríme aj jej digitalizovanú podobu na webovej stránke, ktorú si budú môcť pozerať ľudia aj online na webe, respektíve do nej interaktívne pridávať nové body.

Na záver prebehne slávnostné otvorenie verejnej požičovne bicyklov, ktorého súčasťou bude celodenná akcia so zameraním na propagáciu environmentálnych spôsobov dopravy spojená s občerstvením a hudbou.

Obrázok č. 4: Prístrešok pre bicykle

Zdroj: http://www.ajprodukt.se/Archive/ASE/ProductArchive/22190/22190_1_0.jpg

4.4 Rozpočet projektu

Rozpočet bude vytvorený z vlastných zdrojov jednotlivých miest s ich mestských rozpočtov. Medzi ďalších partnerov a podporovateľov daného projektu budú patriť partneri ktorý pravidelne spolupracujú so Združením na rozvoj regiónu na hornej Nitre. Partneri projekt

podporia či už po technickej alebo po finančnej stránke. Medzi oslovených partnerov patria podniky a organizácie ktoré pracujú na území miest združenia.

Medzi hlavných partnerov patria:

- Akadémia vzdelávania
- Slovenská obchodná a priemyselná komora
- Žilinská univerzita v Žiline, detašované pracovisko v Prievidzi
- Obchodná akadémia v Prievidzi
- Slovenská agentúra životného prostredia
- Združenie pre rozvoj regiónu horná Nitra.

V tabuľkách č. 1 a 2 sú vyčíslené náklady na zhotovenie prístreškov na bicykle a ostatné výdavky na projekt, pričom predpokladám, že časť z nákladov budú hradiť jednotlivé mestá zo svojich rozpočtov, ostatné prostriedky budeme chcieť získať od vyššie uvedených partnerov projektu.

Tabuľka č. 1: Finančný príspevok jednotlivých miest (Prievidza, Handlová, Nováky, Bojnice)

PRODUKT	CENA
konštrukcia: KVH hranol smrek	450 €
opláštenie: MFP doska	350 €
polykarbonát	175 €
spojovací materiál a nátery	150 €
stojan na bicykle	150 €
brzdy na bicykel	75 €
blatníky	50 €
venčeky na kolesá a riadenia	24 ks 6 €
pedále (štandard) – 5 párov	3 €/pár 15 €
sedlo – 3 ks	15 €/ks 45 €
svetlo zadné červené – 5 ks	6 €/ks 30 €
svetlo predné biele – 5 ks	6 €/ks 30 €
odrazky na kolesá	0.50 €/ks 5 €
zvončeky	3 €/ks 15 €
prilba – 5ks	12 €/ks 60 €
vesta reflexná – 5ks	3 €/ks 15 €
Spolu	1621 €

Zdroj: vlastné spracovanie

Tabuľka č. 2: Financie od partnerov

PRODUKT	CENA
výplet kolies a špajdle	200 €
duše a plášte	150 €
farba na bicykle	150 €
strešná krytina na prístrešok	250 €
Spolu	750 €

Zdroj: vlastné spracovanie

Celkové predpokladané finančné náklady na projekt v každom meste by predstavovali 2371 €. Celková hodnota realizácie projektu v mikroregióne by teda bola 9484 €.

ZÁVER

V úvodnej kapitole práce sme si objasnili základne vymedzenie pojmov ako je napríklad mikroregión, tj. pod mikroregiónom sa môže rozumieť aj dobrovoľné združenie obcí a miest za účelom riešenia spoločných problémov a za účelom hľadania spoločných ciest rozvoja príslušného územia. Často slovo „mikroregión“ figuruje v názve tohto združenia, čím chcú združené obce zvýrazniť svoju príslušnosť k danému geograficky vymedzenému územiu.

V druhej kapitole sme sa zamerali na konkrétny mikroregión - Združenie pre rozvoj regiónu na hornej Nitre, objasnili sme si jeho štruktúru, funkcie a kompetencie, ktorými sa zaoberá. Združenie pre rozvoj regiónu horná Nitra je združenie zaoberajúce sa rôznorodou škálou záujmov. Pri realizovaní projektov využíva poznatky či už z domova alebo zo zahraničia. Často spolupracuje so zahraničnými partnermi a snaží sa o zlepšenie sociálno-ekonomických a hospodárskych ukazovateľov na danom území.

Tretia kapitola bola zameraná na projekty, ktoré združenie za svojho pôsobenia zrealizovalo.

V štvrtej kapitole sme navrhli projekt na zlepšenie environmentálnej ako aj ekonomickej situácie v danom mikroregióne. Predkladaný projekt je zameraný na zriadenie verejnej požičovne bicyklov na parkoviskách pri Mestských úradoch v mestách združenia Prievidza, Bojnice, Handlová a Nováky. Spracovali sme aj finančný rozpočet navrhovaného projektu.

Náš návrh predstavuje inovatívne riešenie pre mikroregión a pokryje oblasť životného prostredia mikroregiónu ako aj jeho sociálno-ekonomickú oblasť.

ZOZNAM POUŽITÝCH ZDROJOV

- [1] GAJDOŠ, P. Trendy sídelno-regionálneho rozvoja Slovenska ako rozvojové bariéry, *Trendy regionálneho a miestneho rozvoja na Slovensku*, 2007, Bratislava: Ústav etnológie SAV: Centrum pre európsku politiku: Nitra: Katedra etnológie a etnomuzikológie, 2007, 33-51.
- [2] HOLEŠOVÁ, H.: Regionálna politika a štrukturálne nástroje. Bratislava: Úrad vlády Slovenskej republiky - sekcia pre európske záležitosti, 2003. 50 s. ISBN 80-969006-5-X
- [3] MICHAELI, E., KANDRÁČOVÁ, V., 1997: Mikrogeografia a rozvoj regiónov. *Aktuálne problémy regionálneho rozvoja*, Zborník z medzinárodnej konferencie IROMAR, Banská Bystrica: Ekonomická fakulta UMB, 325 – 335.
- [4] Mikroregióny SR. Dostupné na: <http://www.sazp.sk/mikroregiony/>
- [5] NIŽŇANSKÝ, V. a kol. *Medziobecná spolupráca a zlučovanie obcí na Slovensku, výskumná štúdia* – dostupné na: http://www.komunal.eu/subory/Model_komun_lnej_reformy_na_Slovensku.pdf - navštívené júl 2010
- [6] PUSTÁ, Beáta. – DOLNÁ, Zuzana. *Mikroregionálne združenia obcí ako jedna z foriem Medziobecnej spolupráce*. Dostupné na: http://geografia.science.upjs.sk/images/geographia_cassoviensis/articles/GC-2010-4-2/28Pusta_Dolna.pdf
- [7] TVRDOŇ, J., HALAMOVÁ, M., ŽÁRSKA, E.: Regionálny rozvoj. Bratislava: EU, 2005. ISBN 80-554-7655-8
- [8] Združenie pre rozvoj regiónu horná Nitra. Dostupné na: <http://www.projecteu.org/index.php?str=page&sekcia=4>
- [9] <http://www.nchz.sk>
- [10] <http://www.projecteu.org>
- [11] <http://www.regionalnirozvoj.cz/index.php/regionalni-rozvoj.html>
- [12] <http://www.bojnice.eu/det-5-28-56/sk/Mapa-regionu-Horna-Nitra-Bojnice>
- [13] <http://ipravda.sk/res/2010/02/22/thumbs/120705-novaky-chemicka-chemicke-zavody-clanok.jpg>
- [14] http://blog.sme.sk/blog/10333/316807/_MG_1143net.jpg
- [15] http://www.ajprodukter.se/Archive/ASE/ProductArchive/22190/22190_1_0.jpg

ZOZNAM TABULIEK

TABUĽKA Č. 1: FINANČNÝ PRÍSPEVOK JEDNOTLIVÝCH MIEST (PRIEVIDZA, HANDLOVÁ, NOVÁKY, BOJNICE).....	19
TABUĽKA Č. 2: FINANČIE OD PARTNEROV.....	20

ZOZNAM OBRÁZKOV

OBRÁZOK Č. 1: MAPA MIKROREGIÓNU HORNÁ NITRA	9
OBRÁZOK Č. 2: CHEMICKÉ ZÁVODY NOVÁKY	16
OBRÁZOK Č. 3: BICYKLE	17
OBRÁZOK Č. 4: PRÍSTREŠOK PRE BICYKLE	18